

De blev lurade – 2 gånger om – på sparmiljonerna

[Patricia Hedelius](#) 2020-01-04

Svenska idrottsstjärnor agerade ansikten utåt. Affärsidén var att förvalta sparares pengar med minsta tänkbara risk. I stället drogs fonden in i två olika internationella bedrägerihärvor på en och samma gång.

Del 1. Kuvertet från banken

Kontobesked är sällan någon pulshöjare. Ralph Riber öppnar mest sina pliktskyldigt för att sedan sätta in dem i någon av de pärmar han använder för ekonomiska papper. Det vita fönsterkuvertet hade blivit liggande någon dag på köksbänken, oöppnat.

Först förstod han inte riktigt, tänkte att banken hade gjort fel. Satt ett minus där det skulle vara plus. Sedan gissade han att det sannolikt var decimalerna som hamnat tokigt.

– Det dröjde innan jag kunde ta till mig att 2,5 miljoner kronor av mina pengar hade låsts och inte gick att få ut.

Han kastade sig över telefonen för att nå någon ansvarig som kunde hjälpa honom att få loss sina pensionspengar. Men utan resultat.

– Jag kopplades runt i systemet på banken och fick till slut prata med någon på Swedbank som berättade att den fond jag investerat i i sin tur hade investerat i flera andra fonder. Två av de fonderna hade stängt, berättar han.

2,5 miljoner kronor av mina pengar hade låsts och inte gick att få ut.

Totalt hade Ralph Riber placerat 14 miljoner kronor i vad som beskrevs

som en kapitalbevarande fond med låg risk. Det var just det, att risken var låg och fonden skraddarsydd för pensionssparande, som hade tilltalat honom.

Konceptet marknadsfördes som att "bevara spararnas pengar".

Hjärnorna bakom var svenskar, Jesper Almkvist och Erik Ejerhed. De två vännerna hade båda arbetat med analys och kapitalförvaltning i Londons heta finanskvarter "Citi", och grundat sitt förvaltarbolag, Accum Kapital, efter finanskrisen. De hade tröttnat på alla förvaltare som tog hutlöst betalt för att egentligen bara placera i vanliga aktier. Genom att investera i en palett av andra fonder skulle riskerna kunna spridas.

För att sätta upp sin drömfond hade Erik Ejerhed och Jesper Almkvist anlitat Swedbank i Luxemburg som förvaringsinstitut och administratör. Swedbank stod också för riskbedömning och kontroll av de fonder som Accum Kapital själva föreslog att fonden skulle investera i.

Och det var inte vilka fonder som helst som skulle lyfta avkastningen. Sådana som sparare kunde hitta själva på Avanza eller andra fondtorg dög inte. De två vännerna tröskade igenom en mängd olika fondstrategier för att kunna nå målet: att bevara kundernas pengar med minimalt risktagande. Men att välja bort kända och standardiserade fonder för mer exotiska skulle visa sig bli en dyrköpt strategi.

Några år senare kan Ralph Riber och resten av Accums sparare se sig snuvade på sammanlagt omkring 160 miljoner kronor. Var har deras pengar tagit vägen? Svaret tar oss till såväl Luxemburg och Spanien som Hongkong och Schweiz. Men först till USA.

Jesper Almkvist och Erik Ejerhed.

Del 2. För bra för att vara sant

Kritstrecksrandida kostymer, pappershögar, stora skärmar, uppkavlade skjortor, mobiler tryckta mot örat och snabba steg i korridorerna. Det var full aktivitet när Erik Ejerhed och Jesper Almkvist besökte succéfonden

Platinum Partners. Kontoret tog upp ett helt våningsplan på nedre Manhattan.

Den ene grundaren, Mark Nordlicht, hade börjat som handlare på New Yorks bomullsbörs och sedan öppnat en firma som sysslade med optionshandel i egna böcker. Den andre, Murray Huberfeld, handlade med frimärksaktier. Tillsammans hade de startat Platinum, med 25 miljoner dollar i kapital, 2003.

Det är skrämmande hur det kan gå så fel.

Mark Nordlicht framstod som en proffsig, ganska tuff investmentbankirtyp med ett stort team omkring sig. Han hade stjärnstatus i fondbranschen, ansågs vara en sådan som verkligen lyckats och förde sig med ett stort självförtroende. Kapitalet hade växt snabbt, likaså grundarnas förmögenheter. Bara mellan 2011 och 2016 hade de plockat in 100 miljoner dollar i avgifter.

Mötet gick bra, Erik Ejerheds och Jesper Almkvists frågor besvarades snabbt och koncist. De bestämde sig för att investera tiotals miljoner kronor av fondens pengar i Nordlichts fond.

Någon månad senare kom amerikanerna till Stockholm. Accum Kapital bjöd ut gästerna till krogen på Fjäderholmarna. En utflykt som många inom Stockholms finanselit gör när de har viktiga kundbesök. Ljörom och strömming, gärna kombinerat med snaps, brukar få fart på affärerna. Den här gången var inget undantag.

Det blev en lyckad kväll. Platinum Partners besök ingav förtroende och deras fond hade i snitt haft en årlig avkastning på 17 procent. Nästan för bra för att vara sant. Vilket det också var.

Illustrationer: Thomas Molén

Del 3. Pyramidspel

I augusti 2018 står åklagare Martin Bell framför juryn i Manhattans

distriktsdomstol. Framför sig har han tre buntar med dollarsedlar, som var och en innehåller 20 000 dollar. Sakta stoppar han ner dem, en efter en, i en svart exklusiv väska av märket Salvatore Ferragamo. Han håller upp väskan och säger:

– Det hade ju varit dramatiskt om det inte fått plats.

Denna väska, och historien bakom den, är bara en av många märkliga komponenter i vad som har blivit ett av de mest uppmärksammade bedrägerifallen i världen sedan Bernie Maddoff.

Åklagaren har liknat Platinum Partners affärer vid ett gigantiskt pyramidspel som omfattar 17 miljarder kronor. Bara sammanfattningen av åtalet är över 60 sidor långt. Det omfattar bedrägeri, mutor, svindleri, fejkade rapporter, illegala affärer och bolagsplundring. Familjen Gindi som äger den populära lågpriskedjan Century 21 och fastighetsmagnaten Ruby Schron tros höra till de kunder som har förlorat mest.

Platinum hade lovat sina fondsparare att de snabbt skulle kunna få ut sitt insatta kapital om de ville. Men man fick snabbt ont om pengar att betala ut. Förvaltarna hade nämligen investerat i tillgångar som var svåra att sälja. Nästan en fjärdedel hade placerats i två oljebolag som började visa förluster. De var i princip osäljbara. Eftersom man inte kunde sälja tillgångar för att få fram pengar använde man i stället nya kunders insättningar för att betala de kunder som ville avsluta sitt sparande. En allt annat än hållbar strategi.

I mejl mellan grundarna kan man se hur tonen blir alltmer desperat. I juni 2015 skriver Nordlicht: "Det kan inte fortsätta så här – rent praktiskt måste vi stänga ned... det här är kod röd".

I mejl mellan grundarna kan man se hur tonen blir alltmer desperat.

För att dölja förlusterna och slippa skriva ned värdet på fondens tillgångar genomförde Platinum Partners en rad tvivelaktiga affärer – bland annat kom man genom bedrägeri över tillgångar mitt framför näsan på övriga långivare och aktieägare i oljebolagen. När ett av bolagen i

augusti 2015 förklarades i konkurs hade Platinum Partners redan tömt det på dess mest värdefulla tillgångar.

Samma sommar placerade Correction Officer's Union Benevolent Association, COBA, en fackförening som förvaltar 18 000 kriminalvårdares pensionspengar, 20 miljoner dollar i Platinum Partners fonden. Det räddade Huberfeld och Nordlicht, men bara för stunden.

I december 2015 börjar de diskutera en flyktplan. "Glöm inte böcker", skriver Huberfeld till Nordlicht i ett mejl. "Anta att vi inte kommer tillbaka ... ta pass."

Men flykten blev inte av. Och i juni 2016, bara någon månad efter middagen på Fjäderholmarna, genomförde FBI en första razzia på Platinum Partners kontor. Det innebar slutet för fonden.

Henrik Sellmann och Ralph Riber förlorade miljoner på fondsparandet. Foto: Malin Hoelstad

Del 4. Pengarna är borta

När Platinum Partners fond stängde tvingades Swedbank placera Accums investering i en så kallad sidepocket, vilket låste alla möjligheter för kunderna att få ut sina sparpengar. Att amerikanerna hade ljugit för sina kunder framgår av åklagarens förundersökning. De dokument som presenterades för bland annat Accum Kapital visade en betydligt bättre likviditet än vad som fanns. Sannolikt investerades aldrig de pengar som svenskarna hade placerat i fonden. Platinum Partners betalade i stället ut dem direkt till andra kunder som ville få ut sitt kapital.

I domstolen vittnade en affärsman också om att han stoppat 60 000 dollar i en väska och gett till fackföreningens COBA:s ordförande, som tack för placeringen i Platinum Partners. Egentligen hade han utlovat 100 000 dollar eller mer, men han hoppades att designerväskan skulle hjälpa till att släta över att det enbart blev 60 000. Domstolen fann ordföranden skyldig till att ha tagit emot en muta. Även Murray Huberfeld erkände sig skyldig till mutbrott och dömdes till 30 månader i fängelse.

Det gick bättre för Mark Nordlicht. Han fälldes visserligen för komplotter och värdepappersbluff. Men domaren ansåg att juryn inte kunde ta ställning till huruvida Platinum Partners medvetet hade blåst upp värdena på tillgångarna, vilket tvingade åklagarna att driva en mer svårbevisad anklagelse, bedrägeri i samband med investeringsbeslut. Och där frikändes Nordlicht, som trots detta har överklagat domen. Nu pågår en handfull rättsliga tvister i spåren av kraschen i Platinum Partners och konkursförvaltaren menar att det kan ta år innan slutnotan för fondens investerare står klar.

Att Accum Kapitals strategi innebar att en stor del av sparpengarna placerades i svårtillgängliga nischfonder var emellertid ingenting som spararen Ralph Riber kände till. Han beskriver sig själv som insatt i ekonomi, har haft flera vd-jobb och sitter även i flera bolagsstyrelser. Han trodde att han hade valt den bästa lösningen för att slippa problem genom att anlita proffs för att förvalta hans sparpengar.

Det skulle visa sig att Erik Ejerhed och Jesper Almkvist hade gjort inte bara en, utan två, fatala investeringar.

Han är inte ensam. Den kapitalbevarande fonden hos Swedbank hade runt 70 svenska förmögna privatkunder och mindre institutioner på kundlistan.

En av dem, entreprenören Henrik Sellmann, lockades av marknadsföringen som gav intrycket att lova att bevara sparpengarna med lågt risktagande. Bland annat riktade Accum Kapital in sig på idrottstjärnor. Man målade upp investeringslösningar som skulle ge pengar efter avslutad karriär. Till sin hjälp hade man två idrottsambassadörer anställda: förre Arsenalmålvakten Rami Shaaban och tidigare New York Rangers-backen Kim Johnsson.

Var det gott nog åt idrottsstjärnor så var det gott nog åt honom, resonerade Henrik Sellmann som investerade sju miljoner kronor. Men han blev inte särskilt imponerad av utvecklingen.

– Jag hade inte fått någon avkastning på ett år och då kändes det inget bra. Strax därefter kom beskedet att jag med största sannolikhet förlorat en femtedel av mina pengar, säger han och suckar.

Det skulle nämligen visa sig att miljonerna hos Platinum Partners inte var den enda fatala investering som Erik Ejerhed och Jesper Almkvist hade gjort.

Bland annat riktade Accum in sig på idrottstjärnor. Man lovade investeringslösningar som garanterade pengar efter avslutad karriär.

Del 5. Mannen på solkusten

Svenskar trivs på den spanska solkusten, vissa tänker rentav pensionera sig där. Men det krävs planering, var ska sparpengarna läggas? Och hur får man den bästa avkastningen för att få råd att bo heltid i Spanien?

En utlandssvensk – vi kan kalla honom Lennart Jansson – påstod sig ha en strategi som fungerade.

Lennart Jansson är född i slutet på 70-talet i en liten by på den svenska landsbygden, i en familj utan särskilt mycket pengar. Men numera rörde han sig världsvant runt vattenhål för rika och välbeställda som flyttat till varmare breddgrader. Han berättade för golfande landsmän att han var expert på pensionslösningar och hade svaret på var man skulle spara för att få valuta för pengarna: i den Luxemburgbaserade fonden Columna, som hade en imponerande avkastningshistorik.

Columna stoltserade med tvåsiffrig tillväxt. Tidiga investerare som tagit ut sina pengar efter något år berättade om fantastiska affärer. Bland dem fanns Lennart Jansson själv, som för pengarna han tjänat köpt en tomt och tänkte bygga ett flott hus.

Ryktet spreds om de lyckade investeringarna. En schweizisk aktör rekommenderade Accum Kapital att placera i Columna.

Den svenska kopplingen lockade. Erik Ejerhed och Jesper Almkvist

träffade Jansson, som gjorde sitt bästa för att förklara hur fonden kunde vara så framgångsrik. Upplägget såg lite märkligt ut. Columna hade bara en motpart: ett företag i Hongkong, där Lennart Jansson själv satt i styrelsen, och som i sin tur lånade ut pengar för att finansiera handelsflöden mellan olika bolag. Men allt såg rätt och riktigt ut på pappret och fonden stod under övervakning av finansinspektionen i Luxemburg.

Accum Kapital meddelade Swedbank att det var dags att investera i en ny fond. Swedbank gav grönt ljus. Men det blev aldrig någon avkastning. I stället kollapsade Columna sent 2016. I dag finns misstankar om att svenska sparares pengar har stulits och använts i ett avancerat system för att tvätta pengar.

Vi har hittat betalningsorder där man använt Tippex för att ändra betalningsmottagare.

David Mapley är expert på att kartlägga misstänkt ekonomisk brottslighet. För drygt ett år sedan anlätades han att granska Columna av kunder som hade förlorat pengar i fonden. Under kuppstartade former lyckades han och hans kollegor i februari ta över styrningen av fonden och sparkade förvaltarna för att kunna granska vad som hänt och förhindra att den upplöstes.

– Det är fruktansvärt, jag har aldrig sett något liknande. Det är rent bedrägeri från början till slut. Vi har hittat betalningsorder där man använt Tippex för att ändra betalningsmottagare, vi har sett upprepade fall av misstänkt penningtvätt och uppenbara jävssituationer som flugit under radarn, säger han.

David Mapley menar att samtidigt som Columna sattes upp i Luxemburg startade Lennart Jansson och en handfull medhjälpare, varav flera svenskar, upp ett antal bolag runt om i världen. Synbart med det enda syftet att tömma fonden på pengar.

En av nyckelpersonerna är en kvinna som fick sparken från sin chefspost

efter ekonomiska oegentligheter i mångmiljonklassen i ett svenskt börsnoterat bolag. En annan förekommer ofta i diskussioner som utländsk finansiär av diverse sportanläggningar i Sverige.

– Man har startat bolag med identiska namn som redan existerande bolag. Så den betalningsmottagare i Schweiz som har blivit granskad och fått grönt ljus för att Columna ska kunna betala ut ett lån har aldrig fått pengarna. I stället har miljonbelopp skickats från banken, där det troligtvis funnits en medhjälpare, till ett bolag med samma namn i Slovakien, säger David Mapley.

Del 6. Misstankar och hopp

I Marbella fortskrider Lennart Janssons husbygge som om ingenting hänt. Accum Kapital, däremot, har tvingats stänga ner. När Swedbank i Luxemburg låste två av fondens innehav gjorde de flesta andra kunder som Ralph Riber och Henrik Sellmann – tog ut alla pengar de kunde så fort som möjligt.

För Jesper Almkvist och Erik Ejerhed blev det en dubbel smäll. De hade satsat även sitt eget sparkapital från åren i London i fonden. Flera personer i deras närhet, som familj och släkt, hade också gått in med pengar.

Den bristfälliga informationen om vad som hänt har dessutom fått flera sparare att i stället rikta sina misstankar mot Accum. Ralph Riber är en av de som frågar sig om inte fonderna som Jesper Almkvist och Erik Ejerhed valde var alltför komplicerade.

– Jag tror att Jesper och Erik tog mer risk än vad de skulle. Själva hävdar de att de gjorde mer genomgående bakgrundskontroller än vad de hade behövt. Men sätter man ett namn som "Capital Preservation Strategy" så förpliktigar det, och när resultatet blir att man förlorar en femtedel av kapitalet så kan man ifrågasätta hela modellen.

| Jag tror att Jesper och Erik tog mer risk än vad de skulle.

Swedbank hade inte haft några invändningar mot de fonder som Accum Kapital föreslog. Fonderna var övervakade av myndigheter och reglerade i ett av världens mest använda finanscenter, Luxemburg. Men det spelade ingen roll – Finansinspektionen i Luxemburg har hållit en väldigt låg profil i fallet. David Mapley ifrågasätter hur myndigheten kunde acceptera att Columna hade mer än 80 procent av sina tillgångar investerade i en och samma motpart, vilket han menar inte ger någon riskspridning.

Det finns dock en strimma av hopp för alla som investerade i Accum Kapitals fond. Att jaga bedragarna är ingen framkomlig väg, men kanske att kräva felaktigt utbetalda pengar tillbaka. Hittills har David Mapleys arbete resulterat i sex rättsliga processer. En av dessa är en stämning mot Columnas clearingbank, Société Générale. Banken vägrar att lämna ut dokumentationen rörande de transaktioner som man gjort på fondens uppdrag.

– Jag är övertygad om att de som har upprättat Columna och iscensatt hela bedrägeriet har haft en medhjälpare hos Société Générale, säger David Mapley.

Han tror att det finns en bra chans att nå en uppgörelse med banken, även om det kommer att ta tid.

Ralph Riber och Henrik Sellmann hoppas fortfarande att få loss de sparpengar som nu har varit frysta i två år.

– Eller i alla fall det som finns kvar, säger Henrik Sellmann, vars knappa miljon kronor fortfarande listas på fondkontobeskederna från Swedbank.

Varför vill ni berätta om att ni förlorat stora pengar?

– Vi har blivit avrådade av nära och kära som tycker att dåliga investeringar inte är något att skylta med. Det är pinsamt, absolut, men genom att berätta kan vi kanske hjälpa andra att inte råka lilla ut. Det är skrämmande hur det kan gå så fel, säger Ralph Riber.

Artikeln bygger på intervjuer med ett tiotal personer med insyn i

händelseförloppet. Erik Ejerhed, Jesper Almqvist och Société Générale har avböjt att uttala sig. Även Swedbank skriver i ett mejl att "vi kan på grund av banksekretess inte kommentera ett specifikt ärende eller enskilda kunder". Lennart Jansson  r ett fingerat namn.

Var tog miljonerna vägen?

Ett 70-tal svenska sparare investerade i fonden SEF SICAV Part II, som Swedbank var förvaringsinstitut och administratör f r i Luxemburg. En femtedel av pengarna, motsvarande runt 150 miljoner kronor,  r borta sedan drygt två  r.

Rådet till sparare att placera i fonden gavs av bolaget Accum Kapital som grundats av Jesper Almqvist och Erik Ejerhed. Fonden bestod av ett antal delfonder, vilket rent praktiskt innebar att pengarna investerades i andra fonder, en så kallad "fond i fond-l sning".

Bland annat investerades i fonden Columna som var specialiserad på finansiering av handelsflöden. Kort efter att fonden investerat skrevs Columnas värde ned till noll, leverantörer sade upp sina avtal och styrelsen försökte lägga ned fonden. Ekobrottsexperten David Mapley, som anlits av sparare för att reda ut härvan, misstänker bedrägeri och har stämt en handfull aktörer.

Fonden investerade också i den amerikanska hedgefondf rvaltaren Platinum Partners fond, som var specialiserad på finansiering av onoterade oljetillgångar. Platinum Partners har sedan dess åtalats för bedrägeri, mutor, svindleri, fejkade rapporter, illegala affärer och bolagsplundring. Förvaltarna friades tidigare i  r men fler rättsliga processer följer.